

delse af handelen med den bestående kundekreds. »Nye kunder« kan også være kunder, som agenturgiveren tidligere har haft forbindelse med, hvis denne forbindelse har været ophørt i nogen tid, og er blevet genoplivet af agenten. Der kan også være tale om en ny kunde, hvis agenten introducerer kunden som køber af et nyt produkt, selvom kunden tidligere har aftaget andre typer produkter fra agenturgiveren.

Endvidere skal agenten have »skaffet« kunderne, dvs. have medvirket til agenturgiverens første aftale med kunden, jf. forslagens § 9, nr. 1, eller eventuelt ved sin markedsføring have forårsaget, at kunden har indgået aftale direkte med agenturgiveren. Hvis agenten har skaffet nye kunder, er denne betingelse opfyldt, også selvom gamle kunder er faldet fra, og det samlede antal kunder er mindre end ved agenturforholdets start.

En betydelig udvidelse af handelen med den bestående kundekreds kan også give handelsagenten krav på godtgørelse. Hvad der kræves for, at en udvidelse af kundekredsen anses for betydelig, må bero på en konkret vurdering.

Endelig er det efter nr. 1 en betingelse, at forbindelsen med de pågældende kunder fortsat vil give handelsagenten betydelige fordele. Fordelen vil især være udsigten til en længerevarende forretningsforbindelse med de kunder, som agenten har skaffet. Der vil være en formodning for, at en fast forretningsforbindelse, som agenten har etableret mellem kunden og agenturgiveren, fortsætter, medmindre andet fremgår af omstændighederne. Der henvises endvidere til det anførte i betænkningen s.125 f.

Hvis agenturgiverens virksomhed afvikles eller ophører i forbindelse med agenturforholdets ophør, har agenten ikke krav på godtgørelse, da agenturgiveren i så fald ikke vil have nogen fordel af agentens arbejde. Hvis derimod agenturgiverens virksomhed helt eller delvis overdrages, påvirker dette i princippet ikke agentens krav om godtgørelse.

Er der i forbindelse med agenturforholdets ophør truffet aftale eller afgørelse om godtgørelse, vil parterne ikke senere kunne kræve efter- eller tilbagebetaling, selv om skønnet viser sig at være forkert. Kun hvis der er taget forbehold herom, eller hvis der er givet urigtige oplysninger, kan der blive tale om en efterregulering.

Udover betingelserne i stk. 1, nr. 1, er det efter nr. 2 en forudsætning, at betaling af godtgørelse er rimelig. Der skal tages hensyn til samtlige omstændigheder, herunder navnlig agentens tab af provision af aftale med kunderne. Der tænkes her navnlig på tab af provision ved forventet gentagelse af ordrer, som agenten har skaffet.

Herudover kan f.eks. aftalens varighed, agentens omkostninger, intensiteten af agentens arbejde og forhold i forbindelse med ophøret være af betydning for vurderingen af, om betaling af godtgørelse er rimelig, jf. herved nærmere det i betænkningen s.126 ff anførte.

Efter den foreslåede bestemmelses *stk. 2* finder reglerne om godtgørelse tilsvarende anvendelse, hvis agenturaftalen ophører på grund af handelsagentens død. Om dødsboets krav på godtgørelse henvises til betænkningen s. 128.

Til § 26

Der foreslås fastsat et maksimum for godtgørelsens størrelse.

Ved beregningen af det gennemsnitlige vederlag tages udgangspunkt i bruttovederlaget. Ved vederlag forstås såvel provision som andet aftalt vederlag, f.eks. tilskud til kontorhold, befordring, reklame, m.v.

I betænkningen s. 130 ff gennemgår arbejdsgruppen eksempler på gældende aftalepraksis og retspraksis vedrørende godtgørelsens størrelse.

Efter direktivet og lovforslagets § 25 er det en forudsætning, at godtgørelsens størrelse fastsættes efter en konkret vurdering. Der er derfor ikke umiddelbart grund til at antage, at godtgørelsen i almindelighed vil komme til at ligge på maksimumbeløbet efter § 26.

Til § 27

Bestemmelsen, der gennemfører direktivets § 18, opregner de tilfælde, hvor agenten *ikke* har krav på godtgørelse efter forslagens § 25.

Efter *nr. 1* har agenten ikke krav på godtgørelse, hvis agenturgiveren bringer aftalen til ophør på grund af væsentlig misligholdelse, der kan tilregnes agenten, dvs. skyldes hans eller hans ansattes fejl eller forsømmelse. Misligholdelse, der skyldes pengemangel, er også tilregnelig. Der skal være tale om en *væsentlig* misligholdelse, for at godtgørelseskravet bortfalder. Der kan derfor tænkes tilfælde, hvor handelsagenten er erstatningsansvarlig overfor agenturgiveren i medfør af forslagens § 6, men hvor godtgørelseskravet består.

Efter *nr. 2* er udgangspunktet, at godtgørelseskravet ligeledes bortfalder, hvis agenten selv bringer aftalen til ophør. Baggrunden for denne regel er, at agenten ikke selv skal kunne udløse et godtgørelseskrav på et for ham gunstigt tidspunkt. Hvis agenten anser kundekredsen for at være af værdi, må han således normalt fortsætte kontraktforholdet.

Agenten bevarer dog i visse tilfælde sit godtgørelseskrav. Dette gælder først og fremmest, hvis aftalen